Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан природничо-географічного факультету

_____ Л.П. Міронець

«01» _____вересня_____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Екскурсознавство з основами музеєзнавства

галузь знань: 10 Природничі науки

спеціальність: 106 Географія

освітньо-професійна програма: Географія

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

30 _____серпня_____ 2022 р.

Голова

_____

(Міронець Л.П., к.пед.н, доцент)

Суми – 2022

Розробник: Корнус Олеся Григорівна кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії
Протокол № 1 від “29” серпня 2022 року.

Завідувач кафедри
Корнус О.Г., канд. геогр. наук, доцент

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Кількість кредитів – 5,5</td><td rowspan="15">бакалавр</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>4-й</td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="13">Загальна кількість годин – 165</td><td>8-й</td></tr>
<tr><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>36 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>38 год.</td></tr>
<tr><td>Лабораторні</td></tr>
<tr><td>год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>89 год.</td></tr>
<tr><td>Консультації:</td></tr>
<tr><td>2 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

ознайомити студентів з основами екскурсійної теорії та основами музеєзнавства, ознайомити з методичними прийомами підготовки та проведення екскурсій, напрямами роботи музеїв, принципами створення музейної експозиції, методики підбору експозиційного матеріалу, художнього оформлення музейних експозицій.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 6. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
ЗК 7. Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань.
ЗК 8. Здатність використання інформаційних технологій.
ЗК 9. Здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми.
ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою.
ЗК 11. Здатність спілкуватися іншою мовою за спеціальністю.
ЗК 12. Здатність працювати як самостійно, так і в команді.
ЗК 13. Здатність планувати час та управляти ним.
ПК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.
ПК 6. Здатність застосовувати основні графічні прийоми та геоінформаційні технології при створенні картографічних творів, використовувати різноманітні методи і способи аналізу інформації за географічними картами, застосовувати картографічні твори у виробничій діяльності.
ПК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об’єкти у географічній оболонці, їхні властивості та притаманні їм процеси.
ПК 11. Здатність комунікувати з колегами у професійній діяльності щодо наукових та освітніх досягнень як на загальному рівні, так і на рівні спеціалістів, здатність робити усні

та письмові звіти, обговорювати наукові теми рідною та англійською мовою.
ПК 12. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Перед вивченням навчальної дисципліни студенти мають оволодіти знаннями з геоінформаційних систем та баз даних, основ наукових досліджень, картографії з основами топографії, історії та культури України, рекреаційної географії, географії світового господарства, географії Сумської області, геоекології.

4. Результати навчання за дисципліною

Знання:	ПРЗ 1. ПРЗ 2. ПРЗ 3. ПРЗ 4. ПРЗ 5. ПРЗ 6.	Називає і використовує теорії, парадигми, концепції та принципи географічної науки, світоглядних та суміжних наук. Демонструє знання державної та іноземної мов. Демонструє знання та розуміння на базовому рівні можливостей використання апаратної і програмної складових інформаційної системи, ГІС-технологій в географічних науках. Знає та розуміє факти і події історичного минулого та сьогодення українського народу. Визначає знання взаємозв'язку науки з філософією та освітою, сутності філософії освіти та перспективи її розвитку. Визначає основні форми і види продуктивних сил, розуміє їх поділ, аналізує природно-ресурсний та інші види господарського потенціалу території. Виявляє і пояснює принципи й методи організації господарської діяльності людини, а також рекреаційного та регіонального розвитку території.
Уміння:	**ПРУ 3.** **ПРУ 4.** **ПРУ 6.** **ПРУ 7.** **ПРУ 8.** **ПРУ 9.** **ПРУ 10.** **ПРУ 11.**	Оцінює ресурсний або рекреаційний потенціал територій (регіонів) з метою їх подальшої організації, планування, прогнозування та рекреаційно-туристичного освоєння з використанням сучасних методів наукових досліджень та інформаційно-телекомунікаційних технологій. Аналізує склад і будову природних та соціально-економічних географічних об'єктів і регіональних систем на різних просторово-часових рівнях. Здійснює історико-географічне дослідження території, надає фізико- та економіко-географічну характеристику регіонів, розкриває специфіку регіонального розвитку, оцінює рівень розвитку окремих держав або регіонів. Адекватно оцінює свої знання і застосовує їх в різних професійних ситуаціях, аргументовано відстоює свої погляди у розв'язанні професійних завдань. Демонструє володіння комунікативною компетентністю з української та іноземної мови, оперує базовими категоріями та поняттями своєї спеціальності. Виявляє проблемні ситуації і пропонує шляхи їх розв'язання. Демонструє виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях та приймає обґрунтовані рішення і несе відповідальність за результати своєї професійної діяльності. Володіє основами професійної культури, здатний до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною та іноземною

		мовами на рівні, необхідному для роботи з науково-методичною літературою, створює документи та професійні тексти відповідно до норм української мови.
Комунікація:	**ПРК 1.** **ПРК 2.** **ПРК 3.** **ПРА 1.** **ПРА 2.**	Проявляє повагу до індивідуального і культурного різноманіття; Проявляє професійну толерантність до виявлення альтернативних принципів. Застосовує навички продуктивного спілкування з колегами. Уміє вчитися упродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності. Уміє діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з екскурсознавства з основами музеєзнавства; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Знає класифікації екскурсій та музеїв. Вільно володіє екскурсійною методикою, знає основні етапи підготовки екскурсії. Знає інструктивно-методичні документи, основи фондової роботи музеїв. Характеризує відомі музеї України та світу, порівнює та аналізує основні тенденції розвитку музейних закладів світу і України При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом навчальної дисципліни. Уміє застосовувати теоретичні знання у вирішенні практичних завдань екскурсознавства з основами музеєзнавства.
82-89	твердо знає програмний матеріал з екскурсознавства з основами музеєзнавства, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв’язки.
74-81	знає програмний матеріал з екскурсознавства з основами музеєзнавства, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, здійснює перенесення дій.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв’язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу з екскурсознавства з основами музеєзнавства, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує

	практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль													Разом	Сума
РОЗДІЛ 1								РОЗДІЛ 2						
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т8	Т10	Т11	Т12	Т13		
2	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	100
Контроль самостійної роботи													40	

Згідно Положення «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспит, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та формами демонстрування результатів навчання є: усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік. Оцінювання знань, навичок студентів враховує всі види занять, які передбачені програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка з дисципліни складається з поточних оцінок, які студент отримує під час практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, контрольних робіт.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ І. ОСНОВИ ЕКСКУРСОЗНАВСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Екскурсія, її сутність. Поняття "екскурсія", її ознаки. Функції екскурсії. Структура екскурсії: вступ, основна частина, висновки. Тривалість екскурсії. Ознаки екскурсії. Показ і розповідь, їх особливості під час екскурсій. Екскурсія як процес пізнання. Екскурсія – педагогічний процес. Класифікація і тематика екскурсій. Оглядові (багатопланові) екскурсії. Тематичні екскурсії: історичні, військово-історичні, архітектурні, літературні, природничі, мистецтвознавчі, виробничі, спортивні тощо. Варіантність оглядових і тематичних екскурсій для різного контингенту екскурсій. Цикли тематичних екскурсій.

Тема 2. Основні етапи підготовки екскурсії, їх послідовність. Вибір теми, відбір літературних, архівних, статистичних, картографічних джерел. Відбір і вивчення екскурсійних об'єктів. Складання карток опису екскурсійних об'єктів. Визначення маршруту екскурсії, уточнення екскурсійних об'єктів і зупинок. Вибір місця екскурсійного показу. Підготовка тексту екскурсії та допоміжного ілюстративного матеріалу до теми екскурсії. Формування "портфеля екскурсовода", його зміст. Складання методичної розробки екскурсії, вимоги до неї. Структура та оформлення методичної розробки, її затвердження

Тема 3. Методичні прийоми проведення екскурсії. Огляд екскурсійних об'єктів і розповідь про них. Екскурсійний показ об'єкту. Методичні прийоми показу екскурсійних об'єктів: попередній огляд, екскурсійний аналіз, детальний показ, зорова реконструкція, порівняння. Екскурсійна розповідь, вимоги до розповіді: тематична спрямованість, вірогідність, конкретність, лаконічність, доступність викладу матеріалу. Методичні прийоми екскурсійної розповіді: пояснення, опис (характеристика) об'єкту, коментування, екскурсійна довідка, відтворення історичних подій, цитування тощо. Вступ і висновки під час екскурсії. Узагальнення та підсумки.

Тема 4. Техніка ведення екскурсії. Мова екскурсовода, її темп. Методичні прийоми, які активізують пізнавальну діяльність екскурсантів: бесіда, завдання, елементи дослідження, спостереження. Підведення екскурсантів до самостійних висновків та узагальнення. Використання "портфеля екскурсовода", його ефективність у відтворенні та доповненні екскурсійних об'єктів. Рух під час екскурсії як методичний прийом. Контакт екскурсовода з групою.

Тема 5. Інструктивно-методичні документи Міністерства освіти і науки України щодо організації туристсько-краєзнавчої та екскурсійної роботи з учнівською молоддю. Виховне, освітнє значення екскурсій. Розробка екскурсій для школярів, їх особливості. Дидактичні принципи екскурсій зі школярами: науковість, зв'язок з практикою, життям, послідовність, системність, логічність, наочність, вірогідність, доступність, емоційність у розкритті теми. Проведення екскурсій з урахуванням вікових особливостей дітей. Специфіка проведення виробничих екскурсій.

РОЗДІЛ ІІ. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ

Тема 6 Музеєзнавство як наукова дисципліна. Структура, предмет і об'єкт музеєзнавства. Історія формування музею. Музеєзнавство в системі наук. Ключові поняття в музеєзнавстві.

Тема 7 Класифікація музеїв. Класифікаційні ознаки музеїв. Класифікація музеїв за адміністративно-територіальною ознакою та джерелами фінансування. Музеї загальнодержавного та республіканського підпорядкування. Обласні музеї. Районні музеї. Музеї місцевих територіальних громад (міських, селищних). Класифікація музеїв за формою власності. Державні музеї. Громадські музеї. Приватні колекції, що мають музейне значення. Типи і профілі музеїв. Профільна характеристика музеїв. Специфіка їх комплектування. Музеї історичні, художні, мистецькі, літературні, архітектурні, природничі, технічні. Галузеві музеї. Сільськогосподарські, педагогічні музеї. Музеї медицини та охорони здоров'я. Музеї спорту. Комплексні музеї. Краєзнавчі музеї.

Тема 8 Основи фондової роботи музеїв. Визначення поняття "фонди музею". Наукове комплектування фондів. Класифікація музейних предметів за типами джерел. Облік

музейних фондів. Інвентаризація (кодифікація). Каталогізація. Збереження музейних фондів. Експозиційно-виставкова робота музею. Основні особливості музейної експозиції. Основні принципи побудови музейної експозиції. Експозиційна діяльність. Комерційна та фандрайзингова діяльність.

Тема 9 Екскурсійне обслуговування в музейних установах. Етапи підготовки екскурсії. Контрольний та індивідуальний тексти екскурсій. Класифікація екскурсій та диференціація екскурсійного обслуговування.

Тема 10 Найвідоміші музеї України та світу. Національний музей історії України. Меморіальний комплекс «Національний музей історії України у Другій світовій війні». Національний художній музей України. Національний музей Тараса Шевченка. Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному. Національний музей народної архітектури та побуту України. Лувр. Ермітаж. Британський музей. Галерея Уффіці. Музей Метрополітен. Музей Ватикану.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам.р
РОЗДІЛ І. ОСНОВИ ЕКСКУРСОЗНАВСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ РОБОТИ						
Тема 1. Основи екскурсознавства та організації екскурсійної діяльності (ЗК 2, ЗК 9, СК 2, СК 8, ПРН 1, ПРН 7).	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Основні функції та ознаки екскурсії. Класифікація екскурсій (ЗК 2, ЗК 9, СК 2, СК 8, ПРН 1, ПРН 7).	10	2	2	-	-	6
Тема 3. Основні етапи підготовки екскурсії (ЗК 1, ЗК 2 ЗК 3, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, ЗК 9, СК 1, СК 2, СК 3, СК 8, СК 9, ПРН 1, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 12).	14	4	4	-	-	6
Тема 4. Методичне забезпечення надання екскурсійних послуг (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 7, ЗК 8, СК 1, СК 9, СК 11, ПРН 1, ПРН 11, ПРН 12).	14	4	4			6
Тема 5. Організаційно-технологічні вимоги щодо проведення екскурсії (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 7, ЗК 8, СК 1, СК 9, СК 11, ПРН 1, ПРН 11, ПРН 12).	10	2	2	-	-	6
Тема 6. Професійна майстерність та особистість екскурсовода (ЗК 2, ЗК 5, ЗК 7, ЗК 9, СК 1, СК 9, ПРН 1, ПРН 6, ПРН 11).	14	2	2			10
Тема 7. Екскурсійний тур і його розробка (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 8, ЗК 10, СК 9, СК 11, ПРН 1, ПРН 6, ПРН 12).	14	4	4	-	-	6
Тема 8. Відкриття турфірми (ЗК 2, ЗК 5, ЗК 7, ЗК 9, СК 1, СК 9, ПРН 1, ПРН 6, ПРН 11).	10	2	2			6
Разом за розділом 1	**94**	22	22	-	-	50
РОЗДІЛ ІІ. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ						
Тема 9. Музеєзнавство як наукова дисципліна (ЗК 2, ЗК 5,СК 2, ПРН 1).	10	2	2	-	-	6
Тема 10. Класифікація музеїв (ЗК 2, ЗК 9, СК 2, СК 8, ПРН 1, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 7).	10	2	2	-	-	6
Тема 11. Основи фондової роботи музеїв. Експозиційно-виставкова робота музею (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, ЗК 8, ЗК 9, ЗК 10, СК 1, СК 2, СК 3, СК 8, СК 9, СК 11, ПРН 1, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 11).	10	2	2	-	-	6

Тема 12. Екскурсійне обслуговування в музейних установах (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 5, ЗК 7, ЗК 8, ЗК 10, СК 1, СК 3, СК 11, ПРН 1, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 11, ПРН 12).	10	2	2	-	-	6
Тема 13. Найвідоміші музеї України та світу (ЗК 2, ЗК 5, ЗК 7, СК 2, СК 8, ПРН 1, ПРН 4).	31	6	8	-	2	15
Разом за розділом 2	71	14	16	-	2	39
Всього	**165**	**36**	**38**	**-**	**2**	**89**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Екскурсознавство: предмет, основні поняття, історія виникнення.	2
2.	Класифікація, тематика та зміст екскурсій.	2
3.	Методика підготовки екскурсії.	4
4.	Складання маршруту екскурсії.	4
5.	Розробка контрольного тексту екскурсії Комплектування «портфеля екскурсовода». Техніка ведення екскурсії.	4
6.	Складання технологічної карти екскурсії Професійна майстерність екскурсовода. Розробка індивідуального тексту екскурсії.	4
7.	Основи музеєзнавства. Витоки музейної справи.	2
8.	Класифікація музеїв. Фонди музею. Основні напрями фондової роботи.	4
9.	Екскурсії в музеї.	4
10.	Характеристика найвідоміших музеїв України та світу.	8
11.	***Всього***	38

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Екскурсознавство з основами музеєзнавства: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт / укладач О. Г. Корнус. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 24 с. https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9428/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BD%D1%83%D1%81%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf
2. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 144 с. https://tourlib.net/books_ukr/korol-ekskurs.htm
3. Карпюк З. К., Цвид-Ендрю Н. В. Екскурсознавство і музеєзнавство: методичні рекомендації для практичних робіт із курсу. Луцьк: ВежаДрук, 2017. 48 с. http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/12789/1/text.pdf
4. Слатвінська Л. А. Організація екскурсійної діяльності: економічний вектор // Ефективна економіка № 5, 2017. http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5596
5. Сокол Т. Г., Плиска І. І. Інноваційні способи і форми екскурсійної діяльності на ринку туристичних послуг України // Вчені записки університету «КРОК». Вип. 47. 2017. С. 165-170. https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/599904.pdf

6. A Historian's Brief Guide to New Museum Studies. https://translate.google.com/?hl=uk&sl=en&tl=ru&text=A%20Historian%27s%20Brief%20Guide%20to%20New%20Museum%20Studies%20&op=translate
7. Eger Jonei, Sohn Ana Paula Lisboa, Santucci de Oliveira Bruno. Cultural Tourism: A study on museums and the Internet // Tur., Visão e Ação vol.21 no.3 Balneário Camboriú Sept/Dec. 2019 Epub May 08, 2019. https://www.scielo.br/scielo.php?pid=S1983-71512019000300291&script=sci_arttext&tlng=en
8. Cerquetti Mara. More is better! Current issues and challenges for museum audience development: a literature review. ENCATC JOURNAL OF CULTURAL MANAGEMENT & POLICY || Vol. 6, Issue 1, 2016. https://www.encatc.org/media/2663-2016encatc_journal_vol6_issue13043.pdf

Додаткові

1. Александрова С. А., Богдан Н. М., Нохріна Л. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія; за заг. ред. І. М. Писаревського ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159 с. https://eprints.kname.edu.ua/51711/1/2016%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%2010%20%D0%9C%D0%9D%20%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C%201_%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%98%D0%AF_%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0_%D0%A2%D0%B8%D0%93%D0%A5_2016__14.12.2017.pdf
2. Коваль П.Ф., Алєшугіна Н.О., Андрєєва Г.П., Зеленська О.О., Григор'єва Т.В., Пархоменко О.Г., Дудко В.Б., Михайловський М.О., Бондар С.І. В'їзний туризм. Навчальний посібник: Ніжин: Вид-во Лук'яненко В.В., 2010. 304 с. https://tourlib.net/books_ukr/vt.htm
3. Музеєзнавство (музеєлогія) // Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. К. : ВЦ «Академія», 2013. С. 262–271. https://tourlib.net/books_ukr/turyzmologia.htm
4. Основи музеєзнавства : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. В. Бєлікова, В. М. Зайцева. Запоріжжя : ТОВ "ЛІПС" ЛТД, 2015. 180 с. http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/1935
5. Салата О.О. Основи музеєзнавства: навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/12175/1/O_Salata_NMP_OM_IS.pdf
6. Сегіда К. Ю., Мазурова А. В. Методичні рекомендації та завдання до практичних занять з курсу «Екскурсознавство» для магістрантів, які навчаються за спеціалізацією «Географія рекреації та туризму» спеціальність «Науки про Землю». – Харків, 2016. – 37 с. http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf

Інформаційні ресурси

1. https://dl.sspu.edu.ua/user/index.php?id=9426 – дистанційний курс в Moodle.
2. Ємельянов Б.В. Екскурсознавство [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://vechervkarpatah.at.ua/index/emeljanov_b_v_ekskursoznavstvo/0-1560.
3. Костюкова О. М. Концептуальні аспекти удосконалення викладання основ екскурсійної справи у вищих навчальних закладах для студентів спеціальності «Туризм» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/kostjukova.htm
4. Мальцева Л. В. «Організація екскурсійних послуг» як навчальна дисципліна [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/malceva2.htm

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Презентації по темам лекцій.
2. Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор).